

УДК:633.63:631.531.12.631.53.02

Поліщук В.В., Адаменко Д.М., Ковальчук І.В.,
кандидати сільськогосподарських наук, доценти
Уманський національний університет садівництва

ІНТЕНСИВНІСТЬ КВІТКОУТВОРЕННЯ КОМПОНЕНТІВ ГІБРИДІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ЧЕКАНКИ

Сучасні технології вирощування цукрових буряків неможливі без використання високопродуктивних однонасінних гібридів та їх насіння з високими показниками якості. Протягом останніх років створено і зареєстровано низку ЧС гібридів цукрових буряків, які характеризуються високим потенціалом продуктивності. Прискорене впровадження їх у виробництво дозволить суттєво підвищити збір цукру з гектара. З впровадженням новими технологіями вирощування цукрових буряків зросли вимоги до якості посівного матеріалу. Насінню повинні бути властиві не тільки високі чистота, енергія проростання, схожість, а й вирівняність за розмірами, одноростковість та здатність проростання за понижених температур.

При вивченні оптимальних строків проведення чеканки та вивчення її ефективності на процеси квіткоутворення дослідження проводили одночасно на батьківському та материнському компонентах гібрида цукрових буряків Уманський ЧС 97. Схемою досліджу було передбачено наступні варіанти: 1.-Контроль (без чеканки); 2.-Чеканка 50% рослин однонасінного закріплювача стерильності; 3.-Чеканка 50% рослин однонасінного закріплювача стерильності та 100% рослин ЧС компонента. Чеканку проводили в період масового стеблуння вручну. При цьому видаляли верхівку головного стебла на 5–10 см. Площа залікової ділянки 56 м², повторність триразова. Кількість квіток за варіантами досліджу визначали шляхом підрахунку.

Так, у варіанті без чеканки (контроль) упродовж цвітіння спостерігається зростання кількості квіток у ЧС компонента,

яка варіює в межах: 58,5 – 1204,1 шт., та 124,5 – 1571,9 шт. у закріплювача стерильності.

Однак більша кількість квіток закріплювача стерильності О-типу вказує на не синхронність цвітіння компонентів, що в кінцевому результаті негативно впливає на насінневу продуктивність.

Чеканка 50% рослин закріплювача стерильності дещо знизила інтенсивність його квіткоутворення упродовж періоду цвітіння, порівняно з контролем. Так, якщо на початку цвітіння у варіанті без чеканки було сформовано 124,5 квіток, то з чеканкою – 98,4. На рослинах ЧС компонента без їх чеканки спостерігається значне підвищення інтенсивності квіткоутворення у фазі початку утворення пагонів та незначне зниження у двох інших фазах — 154,0 – 1083,4 шт. Тобто, чеканка 50% рослин закріплювача стерильності забезпечила синхронне цвітіння обох компонентів як на початку так і в кінці цвітіння.

У варіанті з чеканкою 50% рослин закріплювача стерильності та 100% рослин його стерильного аналога спостерігаються незначні відхилення варіювання кількості квіток обох компонентів, які становлять для закріплювача стерильності 115,1 – 1038,3 шт. та 162,5 – 1082,2 шт. для ЧС аналога. Це позитивно вплинуло на синхронність цвітіння обох компонентів та, відповідно, покращало якісні показники отриманого насіння. За такого способу регулювання процесу росту і розвитку компонентів синхронізується їх квіткоутворення як на його початку, так і в кінці фази стеблуння, де чеканка виявилася найбільш ефективною. А тому, для забезпечення найбільшої синхронності квіткоутворення та цвітіння компонентів гібрида доцільно проводити чеканку 50% рослин закріплювача стерильності та 100% рослин ЧС компонента.

